

Varga Nelli

A FOGYASZTÓI PÉNZÜGYI LÍZING

PhD értekezés tézisei

MISKOLC

2009.

I. A KUTATÁSI FELADAT ÖSSZEFOGLALÁSA, A KUTATÁS CÉLKITŰZÉSEI

A római jogból áthagyományozódott és az újkori nagy magánjogi kódexekbe foglalt szerződéstípusok a gyors gazdasági és technikai fejlődés következtében egy idő után már nem tudták kielégíteni a gazdasági élet igényeit, az életviszonyok bonyolultabbá válása szükségszerűen együtt járt a tradicionális szerződéstípusok határainak átlépésével, új szerződéstípusok születésével. Ennek dogmatikai alapját a szerződési szabadság, azon belül is a típuszabadság adta, mely alapelvből kiindulva a szerződő felek szakíthatnak a formai és tartalmi kötöttségekkel, és saját érdekeiknek alárendelve állapíthatnak meg szerződésükben jogosultságokat és kötelezettségeket.

A lízing, mint eredendően a *common law* jogrendszerû Amerikai Egyesült Államokból kontinensünkre „érkező” atipikus jogintézmény európai térhódításra a XX. század második felében került sor. A kontinentális jogi alapokon nyugvó országok jogrendszerei sokáig csak mint furcsa jelenségre tekintettek a klasszikus szerződéstipológia kereteit kikezdő lízingszerződésre. Kezdetben a jogintézmény jellegadó ismérveinek és típusainak kontinentális jogi keretek közötti kidolgozása és a lízing hagyományos szerződéstipológia körébe történő besorolása, illetve a pénzügyi lízingügylet hárompólusú jogviszonyrendszerének elemzése foglalkoztatta a jogtudomány képviselőit. Az Európai Közösségek

fogyasztóvédelmi színezetű magánjog-egységesítési törekvései azonban az utóbbi évtizedekben egyre erőteljesebben éreztetik hatásukat a szerződések jogában, és szükségképpen érintik a belső piac hatékony működése szempontjából meghatározó jelentőséggel bíró finanszírozási szerződéseket, köztük a pénzügyi lízingszerződést is.

A kutatás a fogyasztói pénzügyi lízinget vonja vizsgálódása górcsőve alá figyelemmel arra, hogy nem hanyagolható el azoknak az eseteknek a száma, amikor fogyasztói pozícióban lévő jogalany köt fogyasztási, illetve magánszükségleteinek kielégítése céljából pénzügyi lízingszerződést. A lízing másik típusával, az operatív lízinggel azért nem foglalkozunk, mivel egyrészt a lízing dominánsabb altípusát a pénzügyi lízing képezi, másrészt pedig a pénzügyi lízingnél, mint finanszírozási szerződésnél a lízingbeadóval, mint kvázi hitelezővel szemben a lízingbevevő, mint fogyasztó többletvédelmi igényei határozottabban megragadhatók.

A pénzügyi lízing „fogyasztói” jelzővel ellátott változata a lízing hazai, rendszerváltozást követő kiteljesedésével nálunk is megjelent és elterjedt, de a fogyasztói és nem fogyasztói pénzügyi lízing közötti tudatos különbségtétel a mai napig nem jellemzi sem a jogirodalmat, sem a joggyakorlatot. Annak ellenére nem jelenik meg a pénzügyi lízing fogyasztói és nem fogyasztói változatának határozottabb elhatárolása, hogy a fogyasztói szerződésekre vonatkozó egyre bővülő eltérő normaanyag és a fogyasztói jogok érvényesülése ennek figyelembevételét indokolttá tenné.

A kutatás célkitűzése, hogy rávilágítson a fogyasztói pénzügyi lízing kapcsán a fogyasztói jogok többletvédelmének szükségességére, és ennek érdekében megoldási javaslatokat fogalmazzon meg mind a jogalkotás, mind a bírói

jogalkalmazás, mind pedig a mindennapi szerződésalkötési gyakorlat számára, figyelembe véve az új Ptk. tervezeteknek a fogyasztói pénzügyi lízing háttérnormáit képező, illetve a kifejezetten lízingszerződésre vonatkozó rendelkezéseit is.

A fogyasztói pénzügyi lízing részletes elemzését megelőzően az értekezés átfogó képet kíván adni a lízing jogintézményéről, különösen annak pénzügyi altípusáról. A dolgozat kiindulópontját a lízing nemzetközi és magyarországi fejlődési szakaszainak bemutatása képezi. A történeti fejlődés a lízing esetében elválaszthatatlanul összefonódik közgazdasági megfontolásokkal. A lízing történeti fejlődésének felvázolásával a célunk, hogy érzékeltessük a lízing kialakulásában és elterjedésében meghatározó szerepet játszó gazdasági, adójogi és számviteli impulzusokat. A lízingfajtákat felvonultató - szintén közgazdasági színezetű - fejezet adja meg az operatív és a pénzügyi lízing téma szempontjából szükséges elhatárolási ismérveit. A téma jogdogmatikai megalapozását szolgálja a pénzügyi lízing szerződések rendszerében elfoglalt helyének vizsgálata, más szerződéstípusoktól való elhatárolása, a jogügylet szerkezetének elemzése, valamint a pénzügyi lízing fogalmi meghatározására tett kísérletek párhuzamba állítása a jogtudomány, a jogalkotás és a jogalkalmazás síkján.

Az értekezés immanens részét képező fogyasztói pénzügyi lízing elemzésének célja, hogy feltárja a pénzügyi lízing azon szegmenseit és területeit, ahol a fogyasztók érdekében beavatkozásra, fellépésre van szükség. Direkt jogi szabályozás hiányában részletesen feldolgozásra kerülnek a pénzügyi lízinggel kapcsolatos bírósági döntések, állásfoglalások, valamint üzletszabályzatok és általános szerződési feltételek, konkrét lízingszerződések.

A magyar gyakorlat kapcsán feltárt problémák orvoslásának egyik lehetséges megoldási alternatívájaként mutatja be az értekezés a BGB fogyasztói pénzügyi lízingszerződésre vonatkozó normáit. A dolgozat szándékosan nem kívánja párhuzamosan tárgyalni a magyar joggyakorlatot a német jogi szabályozással. A tudatos szerkezeti tagolást az indokolja, hogy míg a magyar megoldás bemutatása során kizárólag mögöttes normaanyagra és bírói, valamint szerződéskötési gyakorlatra támaszkodhatunk, addig a német polgári jog kifejezetten a fogyasztói pénzügyi lízingszerződésekre fókuszálva fogalmaz meg jogi normákat.

Figyelemmel arra, hogy a német és a magyar jogfejlődés sok esetben párhuzamos utat járt be a jogtörténeti fejlődés során, felvetődik a kérdés, hogy mi az oka annak, hogy egyik ország hatályos polgári törvénykönyve sem szabályozza a lízingszerződést, ugyanakkor a német polgári törvénykönyv irányadó normákat tartalmaz a fogyasztói pénzügyi lízingszerződésre. A kérdés megválaszolása Európai Unió jogforrás, nevezetesen a fogyasztói hitelről szóló 87/102/EGK irányelv, valamint az irányelv egyes tagállamokban történő átültetésének behatóbb vizsgálatához vezet, nem hagyva figyelmen kívül ezáltal az Európai Közösségek magánjog-egységesítési törekvéseit. Mindamellet, hogy a dolgozat vizsgálódása alá vonja a német és a magyar gyakorlat eltérő megoldásának okául szolgáló fogyasztói hitelről szóló 87/102/EGK irányelv és a fogyasztói pénzügyi lízing kapcsolatát, kitér a fogyasztói hitelről szóló új 2008/48/EK irányelv fogyasztói pénzügyi lízingre gyakorolt lehetséges hatásaira is. Az irányelv mellett a 87/102/EGK irányelv implementációjaként született BGB fogyasztói pénzügyi lízingszerződésre vonatkozó részletszabályainak ismertetését azért tartottuk indokoltnak, mivel a német jogalkotó - a magyarral ellentétben - oly módon ültette át az irányelvet, hogy jelentős mértékben élt a minimum-harmonizáció adta lehetőségekkel, és figyelmet fordított a fogyasztói pénzügyi lízing szabályozására is.

Tekintettel arra, hogy mind a jogtudomány, mind a jogalkotás a mai napig megosztott abban a kérdésben, hogy kell-e nevesíteni készülő új Polgári Törvénykönyvünkben a lízingszerződést, így a dolgozat külön fejezetet szentel a lízingszerződés új Polgári Törvénykönyvünkben történő kodifikációjának. Ennek során röviden felvillantásra kerülnek a Ptk. kodifikációjának folyamatában a lízingszerződés kodifikálásával kapcsolatos főbb paradigmaváltások. A disszertáció a fogyasztó, illetve a fogyasztói pénzügyi lízing szemszögéből taglalja a Törvényjavaslat lízingszerződésre vonatkozó normaszövegét, a fogyasztói pénzügyi lízing új Ptk.-ba történő beilleszthetőségének lehetőségét.

A dolgozat záró része az egyes gondolati egységek megállapításainak szintetizálásán túlmenően értékeli a bemutatott megoldási modellek előnyeit illetve hátrányait, melyből levont következtetések alapján fogalmazza meg a magyar jogalkotásnak és jogalkalmazásnak címzett javaslatait.

II. A KUTATÁS MÓDSZEREI, FORRÁSAI

A disszertáció egészét áthatja a *téma komplex megközelítése*, melynek következtében az értekezés fejezetenként eltérő kutatási módszereket ötvöz, megtartva mindvégig elsődlegesen *magánjogias szemléletét*. A dolgozat a fogyasztói pénzügyi lízinget magánjogi, polgári jogi aspektusból taglalja, s nagyon szűk körben - elsődlegesen fogyasztóvédelmi okokból - enged teret a közjogi szemléletnek.

A lízing, mint elsődlegesen a gazdasági élet ihlette jogintézmény jogi szempontú tárgyalása sok esetben nehezen határolható el a közgazdasági jellegű megközelítésektől, ennek következtében a dolgozat egyes fejezeteibe közgazdasági

nézőpontok is beszüremlenek.

A lízing nemzetközi és magyar történeti fejlődését felvonultató fejezet a *történeti módszert* és az *interdiszciplináris* megközelítésre lehetőséget teremtő *közgazdasági szemléletmódot* együttesen alkalmazza, melynek a célja éppen az, hogy rávilágítson a lízing kialakulásában és elterjedésében meghatározó szerepet játszó gazdasági tényezőkre.

A pénzügyi lízing szerződések rendszerében elfoglalt helyének vizsgálata kapcsán megkerülhetetlen a pénzügyi lízing rendszertani helyének és más jogintézményekkel való kapcsolatának feltárása, azaz a jogági „külső” és jogintézményi „belső” sajátosságok számbavétele. Ezen fejezet egészét jellemzi a nézetek és álláspontok összehasonlításán és ütköztetésén alapuló konklúziókeresés, valamint az elemző módszer alkalmazása.

A pénzügyi lízing fogalmi meghatározására tett kísérletek című fejezet három síkon a jogtudomány, a jogalkotás és a jogalkalmazás területén párhuzamosan tárgyalja a pénzügyi lízing fogalmát, majd vonja le a parallel értelmezés előnyeiből fakadó eredményeket.

A fogyasztói pénzügyi lízing magyar gyakorlatának részletes elemzése során az értekezés nagymértékben merít a *bírói jogalkalmazás eredményeiből* és a *szerződéskötési gyakorlatból*. A disszertáció megírása során számos bírósági döntés feldolgozására, és lízingcég üzletszabályzatának, általános szerződési feltételeinek részletes összehasonlító elemzésére került sor.

A kutatás nem nélkülözi az *összehasonlító* módszer alkalmazását sem. A német szabályozási modell kiemelése e körben tudatos döntés eredménye, mivel a

kontinentális jog elvein alapuló országok közül egyedül a német jogalkotó szabályozza magánjogi kódexében a fogyasztói pénzügyi lízinget, ami az új Ptk. kodifikációjának folyamatában példaértékű lehet a magyar jogalkotó számára is.

A magyar joggyakorlat és a német szabályozási modell közötti eltérés okának feltárása vezetett el bennünket a téma tágabb kontextusban történő ágyazásához: az Európai Közösségek fogyasztóvédelmi színezetű magánjog-egységesítési törekvéseinek figyelembevételéhez, az európai fogyasztói hiteljog és a fogyasztói pénzügyi lízing kapcsolatának vizsgálatához. Ez a kitekintés azért is fontos része a kutatásnak, mivel a magyar jogalkotás sem hagyhatja figyelmen kívül az Európai Közösségek fogyasztói hiteljogának teljes harmonizációjára irányuló lépéseit.

A lízingszerződés új Ptk.-ban történő kodifikációjával kapcsolatos anomáliákat felvonultató és a fogyasztói pénzügyi lízing új Ptk.-ba való beilleszthetőségével foglalkozó fejezetet a kronologikus és kritikai, valamint az eltérő álláspontok ütköztetésén alapuló módszer jellemzi.

Annak ellenére, hogy a dolgozat az egyes kutatási módszereket váltakozva használja, igyekszik eleget tenni azon kíváncsúnak, hogy a disszertáció egy egymáshoz és egymásból kapcsolódó tematikai egységekből álló, logikailag zárt, koherens egészet alkosson. Erre figyelemmel a dolgozat felépítésének és belső arányának megtalálása során arra helyeztük a hangsúlyt, hogy a téma általános megvilágítását követően érzékeltsük a fogyasztói pénzügyi lízing hazai joggyakorlatában jelentkező problémákat, majd ezek megoldására olyan alternatív modelleket vonultassunk fel, amelyek megalapozottá teszik a fogyasztói pénzügyi lízing kapcsán megfogalmazott kritikai észrevételeinket és megoldási javaslatainkat.

Az értekezés egészét jellemzi az a pragmatikus törekvés, hogy a magyar joggyakorlat elemzése során feltárt problémák megoldására ajánlott javaslatok, következtetések a jogalkotásban és a jogalkalmazásban is hasznosíthatóak legyenek.

III. A KUTATÁS EREDMÉNYEI ÉS HASZNOSÍTÁSI LEHETŐSÉGEI

- 1.** Az elsődlegesen gazdasági élet ihlette lízing jogintézménye kötelmi jogunknak viszonylagosan új, „ezerarcú” képződménye. Kialakulásában és fejlődésben döntően gazdasági tényezők, motivációk játszottak szerepet, amelyek ma is meghatározzák fejlődésének intenzitását. A lízing történeti és jelenkori fejlődése szorosan összefonódik az aktuális adójogi, számviteli, gazdasági környezettel: egy kedvező jogi szabályozás, illetve gazdasági közeg a lízing volumenének növekedését, míg egy hátrányos jogalkotói döntés vagy gazdasági miliő annak visszaesését eredményezheti.
- 2.** A gazdasági élet igényeihez igazodva a lízing számtalan formában van jelen a gyakorlatban, a mai napig újabb és újabb lízingtípusok jönnek létre és honosodnak meg. A lízing sokszínűsége, valamint a két alaptípus, az operatív és a pénzügyi lízing közötti lényegi eltérések okán kétségesnek tűnik, hogy egyáltalán lehetséges-e a lízing egységes jogi megközelítése és szabályozása. A pénzügyi lízing fogalmi meghatározására tett kísérletek vizsgálatának fényében pedig az is megállapítható, hogy a jogirodalom, illetve a bírói gyakorlat által kimunkált egységes lízingfogalmak jellemzően a lízing két alaptípusa közül vagy az operatív, vagy a pénzügyi lízing ismérveinek definiálására alkalmasak.

3. Az atipikus, illetve több szerződés elemeiből építkező *kontraktusok* kodifikálása megjelenésüktől kezdődően foglalkoztatta a kontinentális jog hagyományos szerződéstipológia rendszerében gondolkozó jogirodalmárokat. A lízing mint több szerződéstípusból mozaikszerűen építkező *sui generis* szerződés magánjogi kódexünkben történő elhelyezésének és szabályozásának a gondolata az új Polgári Törvénykönyv kodifikációjának folyamatában ismételten előtérbe került, és az eltérő álláspontok ellenére a jelenlegi Törvényjavaslat szövege alapján úgy tűnik, hogy a lízingszerződés Ptk.-ban történő nevesítésével nyugvópontra jut ez a kérdéskör. Új Polgári Törvénykönyvünkre vonatkozó Törvényjavaslat nem kis feladatra vállalkozott azzal, hogy egységes, minden lízingfajtára irányadó normarendszert dolgozott ki. A lízing sokszínűsége és sokarcúsága, az operatív és a pénzügyi lízing különbözősége okán ugyanis álláspontunk szerint szinte lehetetlenné teszi az egységes kodifikálást.

4. A lízing meghatározó típusát és a disszertáció tárgyát is képező pénzügyi lízing olyan szerződés, amelyben a tulajdonjog-fenntartással történő részlevétel, a bérleti, haszonbérleti és a kölcsönszerződés elemei keverednek, ez a vegyülés azonban oly módon megy végbe, hogy ennek eredményeként egy minőségileg új, egyik szerződéstípus alá sem vonható konstrukció jön létre. A pénzügyi lízing áttöri kötelmi jogunk klasszikus relatív szerkezetét, három fél, a szállító, a lízingbeadó és a lízingbevevő szoros együttműködését feltételezi. A pénzügyi lízingügylet több mint csupán kétoldalú szerződés a lízingbeadó és lízingbevevő között, sajátos, szerződések láncolatából álló komplex jogi folyamat, amelynek szerkezete egy geometriai háromszöggel írható le. A háromszög csúcsán álló lízingbeadó két jogilag elkülönülő szerződést köt, két különböző szerződő féllel: tulajdon-átruházási (kivételesen vállalkozási szerződést) a szállítóval, pénzügyi lízingszerződést a lízingbevevővel. Annak ellenére, hogy a pénzügyi lízing

háromszög alakú jogviszonyrendszerben szerződéses kapcsolat kizárólag a szállító és a lízingbeadó, valamint a lízingbeadó és a lízingbevevő között jön létre, a szerződések „áthatása” és a felek együttműködése folytán jogviszony keletkezik a szállító és a lízingbevevő viszonylatában is. Mindezek alapján pedig a pénzügyi lízing már nem két jogilag különálló szerződés három jogalany részvételével, hanem egy hárompólusú jogviszonyrendszer a szállító, a lízingbeadó és a lízingbevevő között.

5. A szerződések jogunk egyik meghatározó jelenkori tendenciája az Európai Közösségek jogharmonizációs, illetve mára már inkább jogegységesítő törekvései által felfokozott fogyasztóvédelem szellemisége. A fogyasztók többletvédelme, a fogyasztói szerződések általánostól eltérő szabályozása a szerződések jogában egy új terület, a fogyasztói szerződések jogának kialakulását vetíti előre. A fogyasztó kiszolgáltatott, alulinformált helyzetéből adódó többletvédelmi igény az Európai Közösségek törekvéseinek hatására észrevétlenül behatolt a kötelmi jog hagyományos jogintézményeibe, és valamennyi szerződés körében érezteti hatását. Így van ez a pénzügyi lízing esetében is.

A fentiek ellenére a fogyasztói és nem fogyasztói pénzügyi lízing közötti tudatos különbségtétel nem jellemzi sem a magyar jogirodalmat, sem a bírói, sem pedig a szerződéskötési gyakorlatot, holott a tapasztalatok azt mutatják, hogy ennek figyelembevétele lenne indokolt.

6. A pénzügyi lízing hazai szerződéskötési gyakorlatának vizsgálata alapján arra a megállapításra juthatunk, hogy a pénzügyi lízingügylet számos szegmensén a fogyasztók érdekében történő fellépésre lenne szükség. Megítélésünk szerint már a szerződéskötést megelőző *prekontraktuális* időszakban hangsúlyt kellene fektetni

arra, hogy a fogyasztói pozícióban lévő lízingbevevők megalapozott döntést tudjanak hozni a szerződéskötést illetően, és tisztában legyenek vállalásaik következményeivel. Kiemelkedő szerepet kellene tulajdonítani a szerződéskötést megelőző tájékoztatási kötelezettségnek, ennek során a világos és laikus számára is egyértelmű tájékoztatásra és annak tartalmára. Szükségesnek tartjuk, hogy a lízingbeadók a szabványszerződések kialakításakor tegyenek különbséget az alapján, hogy fogyasztóval vagy nem fogyasztói pozícióban lévő lízingbevevővel kötnek szerződést. Kiemelkedő jelentőséget kellene tulajdonítani annak, hogy a lízingbeadók szabványszerződései tisztuljanak meg a tisztességtelen kikötésektől. Ki kellene küszöbölni azokat a veszélyeket, amelyeket a lízingtárgy biztosításától eltekintő vagy az aránytalanul hosszú futamidejű és alacsony önrészt igénylő pénzügyi lízingügyletek rejtenek magukban. A hosszú futamidő és az alacsony önrész vagy önrész hiánya a gépjárművek finanszírozása esetén azzal a következménnyel jár, hogy az autók értéke folyamatosan alatta marad a finanszírozás értékének, ami a szerződés futamidő lejárta előtti megszűnése esetén a lízingtárgy visszaadása mellett a lízingbevevő számára további fizetési kötelezettséget keletkeztet. Hasonlóan beavatkozást igényel a lízingbeadók egyoldalú szerződésmódosításának tág keretek között történő gyakorlása vagy az előtörlesztés esetén követendő elszámolás szabályainak rögzítése. Fontosnak tartjuk továbbá a szerződésszegés, illetve a szerződés megszűnése körében is fogyasztókat védő garanciák beépítését.

A magyar joggyakorlatban jelentkező problémák megoldására az értekezés több megoldási alternatívát kínál. Az egyik megoldási lehetőség a BGB által felállított szabályozási modell. A német jogalkotó bár nem nevesíti magánjogi kódexében sem a lízinget, sem a pénzügyi lízinget, mégis a fogyasztói hiteljog körében említést tesz a fogyasztói pénzügyi lízingszerződésről. A BGB 500. §-a - élve az utaló technika alkalmazásának lehetőségével - a fogyasztói kölcsönszerződésre

irányadó egyes jogi normák alkalmazását kiterjeszti a fogyasztói pénzügyi lízingszerződésre is. E körben - csak a leglényegesebbeket említve - írásbeli alakíságot követel meg, előírja a szerződés kötelező tartalmi elemeit, kísérletet tesz a kapcsolt szerződések szabályozásának pénzügyi lízingre történő alkalmazhatóságára, a lízingbevevő számára fogyasztói elállási jogot biztosít, szigorú feltételekhez köti a lízingbeadó azonnali hatályú felmondásának jogát, az általánostól eltérően határozza meg a részteljesítések elszámolási sorrendjét, iránymutatást ad a szerződés megszûnése során követendõ elszámolásra. A BGB pozitívumaként értékelhetõ az a jogalkotói felismerés, hogy a fogyasztói finanszírozási szerződések egymáshoz közeledni látszanak és azok egységes szabályozása iránt mutatkozik igény. Szintén előremutató a BGB szabályozása abból a szempontból, hogy kifejezetten a fogyasztói pénzügyi lízingszerződésre vonatkozó szabályozás beépítésével elismeri a lízingbevevõ fogyasztók többletvédelmi igényének szükségességét. Negatívumaként említhetõ, hogy úgy kívánja a pénzügyi lízingszerződést szabályozni, hogy annak fogalmát nem definiálja, melynek következtében a jogtudománynak és a jogalkalmazásnak kell meghúznia a személyi és tárgyi alkalmazhatóság körét. Az utaló normákkal történõ szabályozás pedig nem minden esetben illeszkedik adekvát módon a pénzügyi lízing jogintézményéhez, mely több esetben jogértelmezési problémákat vet fel mind a jogirodalomban, mind pedig a bírói gyakorlatban.

A német szabályozási modell és a magyar gyakorlat összevetése kapcsán kérdésként fogalmazódhat meg bennünk, hogy mi az oka annak, hogy míg a német BGB irányadó normákat fogalmaz meg a fogyasztói pénzügyi lízingszerződésre, addig hazánkban a lízingnek semmilyen polgári jogi szabályozása nincs. Az eltérés okának vizsgálata során arra a megállapításra juthatunk, hogy a BGB a fogyasztói hitelrõl szóló 87/102/EGK irányelvbõl eredõ implementációs kötelezettség

következtében szabályozta a fogyasztói pénzügyi lízingszerződést, kezdetben a fogyasztói hitelről szóló törvényben, majd a *Schuldrechtsreform*-ot követően - szinte változatlan tartalommal - a BGB-ben. Magyarországon az irányelv átültetése a Hptv. és a Fgytv. fogyasztási kölcsönt szabályozó normáiban történt meg, anélkül, hogy annak hatóköre a fogyasztói pénzügyi lízingre kiterjedt volna.

Az értekezés ennek következtében részletesen vizsgálja a német szabályozási modell kiindulási pontját képező fogyasztói hitelről szóló 87/102/EGK irányelv, valamint az azt hatályon kívül helyező 2008/48/EK irányelv és a fogyasztói pénzügyi lízing kapcsolatát. A 87/102/EGK irányelv tárgyi hatálya valamennyi tulajdonjog átszállással járó pénzügyi lízingre kiterjedt, míg a 2008/48/EK irányelv csak azokra a lízingszerződésekre alkalmazható, amelyek a lízingtárgy tulajdonjogának megszerzését kötelezettségként írják elő. Az új fogyasztói hitel-megállapodásokról szóló, teljes harmonizációra helyezkedő 2008/48/EK irányelv előnye, hogy a pénzügyi lízing magyar joggyakorlata kapcsán felvetett problémák döntő többségére reflektál. E körben hangsúlyt fordít a szerződéskötést megelőző időszakban, különösen a kereskedelmi kommunikációkban, reklámokban történő tájékoztatási kötelezettségre. Az irányelv mellékletében szereplő „Általános európai fogyasztói hiteltájékoztató” megalkotásával és a szerződéskötést megelőző tájékoztatási kötelezettség kötelező tartalmi elemeinek meghatározásával biztosítja az ajánlatok összehasonlíthatóságához szükséges információkat és a megalapozott döntés meghozatalának lehetőségét a fogyasztók számára. Bevezeti az irányelv a fogyasztói elállási jogot, rendelkezik a kapcsolt hitel-megállapodásokról, az előtörlesztés lehetőségéről és szabályairól, a teljes hiteldíj mutató kiszámításának módjáról és feltüntetéséről, a hitel-megállapodások kötelező tartalmi elemeiről, hitelközvetítőkre vonatkozó előírásokról stb. Hátránya az új irányelvnek, hogy tárgyi hatálya kizárólag az olyan pénzügyi lízingszerződésre terjed ki, amely a lízingtárgy tulajdonjogának megszerzését kötelezettségként írja elő. Ezáltal az

irányelv a pénzügyi lízingszerződések jelentős hányadát kiveszi hatálya alól. Álláspontunk szerint a fogyasztói többletvédelem szükségessége szempontjából semmi nem indokolja a pénzügyi lízingszerződések ily módon történő megkülönböztetését, mivel a végső soron tulajdonjog-átszállással járó fogyasztói pénzügyi lízing lízingbevevője attól függetlenül szorul többletvédelemre, hogy a lízingtárgy tulajdonjogának megszerzése kötelessége vagy csupán lehetősége. Az irányelv implementációja megfelelő megoldást jelentene a lízingtárgy megvásárlását kötelezettségként előíró fogyasztói pénzügyi lízing tekintetében, ugyanakkor indokolatlan megkülönböztetést eredményezne a lízingtárgy tulajdonjogának megszerzését csupán lehetőségként biztosító pénzügyi lízingügyletek vonatkozásában.

7. A disszertáció a magyar joggyakorlat kapcsán felvetett problémák újabb megoldási lehetőségeként elemzi az új Ptk. Törvényjavaslatot, különösen annak fogyasztóra, fogyasztói szerződésre, fogyasztói kölcsönre, valamint lízingszerződésre vonatkozó rendelkezéseit. Annak ellenére, hogy az új Ptk. Törvényjavaslat külön fejezetet szentel a fogyasztói szerződéseknek, és hangsúlyozza azok fontosságát, a fogyasztói pénzügyi lízingre sem a fogyasztói kölcsönszerződés, sem a lízingszerződés egységes szabályozása kapcsán nem utal.

A Törvényjavaslat a fogyasztási kölcsönt az adós személyéből kiindulva fogyasztói kölcsönszerződéssé nevezi át, és annak legfontosabb magánjogi sajátosságait kívánja csak a Ptk.-ba integrálni, miközben a részletszabályok továbbra is a hitelintézeti, valamint fogyasztóvédelmi törvényben maradnának. A fogyasztói kölcsönszerződés szabályozási hatóköre a fogyasztói hitel gazdasági tartalmát alapul véve - a fogyasztói hitelről szóló 87/102/EGK, illetve az 2008/48/EK irányelvekkel azonos módon - kiterjedne a halasztott fizetésre és részletfizetésre is,

az irányelvekkel ellentétben azonban nem vonatkozna az egyéb hasonló pénzügyi megoldásra.

Az új Ptk. Törvényjavaslat a lízingszerződések egységes kodifikálására tesz kísérletet, és nem határolja el egymástól a lízing két alaptípusát, az operatív és a pénzügyi lízinget, mint ahogy nem fogalmaz meg eltérő szabályokat sem a fogyasztói lízingre, sem pedig a fogyasztói pénzügyi lízingre. A Törvényjavaslat indokolásából megállapítható továbbá az is, hogy lízingszerződés egységes normaanyagának megalkotása során még mögöttesen sem hatottak közre fogyasztóvédelmi szempontok. A Törvényjavaslat által felkínált szabályozási modell előnye, hogy nem kívánja a fogyasztói hitelről szóló irányelv részletszabályait és a fogyasztói hitel jog teljes normarendszerét a kódex keretein belül elhelyezni. Kritikaként hozható fel azonban a lízinggel kapcsolatos fogyasztóvédelmi szemlélet hiánya.

8. A fentiekből megállapíthatóan mindegyik megoldási modellnek vannak előnyei és hátrányai. A magunk részéről azzal a megoldással értenénk egyet, ha a magyar jogalkotó a fogyasztói hitel-megállapodásokról szóló 2008/48/EK irányelvből eredő, 2010. május 12-ig teljesítendő implementációs kötelezettségének oly módon tenne eleget, hogy az irányelv jelenlegi kettős átültetését megszüntetve, külön jogszabályban implementálná, és annak hatályát a fogyasztói pénzügyi lízingre is egységesen kiterjesztené. A külön jogszabály tárgyi hatálya az irányelv alapján terjedne ki a lízingtárgy tulajdonjogának megszerzését kötelezettségként előíró pénzügyi lízingre, míg az irányelv hatálya alá nem vonható pénzügyi lízing tekintetében a magyar jogalkotó saját kompetenciájában döntene a fogyasztói hitel jog alkalmazhatóságáról. Álláspontunk szerint ez nem állna ellentétben az irányelv teljes harmonizációt megfogalmazó törekvésével, mivel a lízingtárgy tulajdonjogának megszerzését kötelezettségként elő nem író lízingszerződések nem

tartoznak az irányelv hatálya alá, azaz e körben a tagállamok az irányelvtől eltérő szabályokat alkothatnak, és tarthatnak fenn.

9. Nem támogatjuk ugyanakkor a fogyasztói kölcsön Ptk.-ban történő nevesítését még szűk körben történő szabályozás mellett sem. Egyrészt a fogyasztói tárgyú irányelvek magánjogi kódexbe történő beépítése - a BGB példájából is okulva - az Európai Közösségek gyorsan változó jogalkotása miatt annak gyakori módosítását válthatja ki, másrészt pedig nem látjuk indokát annak, hogy milyen szempontok mellett húzható meg a határ a fogyasztói kölcsön új Ptk.-ban rögzítendő legalapvetőbb jogi normái és a külön jogszabályokban szereplő részletszabályok között. Amennyiben az új Ptk. mégis nevesíteni kívánja a fogyasztói kölcsönszerződést, akkor fogalmi definiálásának - ha már a fogyasztói hitel kifejezést nem is használja - összhangban kell lennie a közösségi irányelvvel, és tárgyi hatályának a részletfizetés, illetve halasztott fizetés mellett az egyéb hasonló pénzügyi megoldásra is ki kell terjednie, mely utóbbiba a fogyasztói pénzügyi lízing is beletartozna. Amennyiben a fogyasztói kölcsönszerződés tárgyi hatályának kiterjesztése az egyéb pénzügyi megoldásokra, így köztük a fogyasztói pénzügyi lízingre nem történik meg, úgy hátrány éri azokat a fogyasztókat, akik olyan hitelezési elemet tartalmazó szerződéstípust vesznek igénybe, amely nem tartozik a fogyasztói kölcsönszerződés fogalma alá. Véleményünk szerint semmi sem indokolja azt a különbségtételt, hogy a többletvédelemből kizárjuk azokat a fogyasztókat, akik a hitelezési elemet szintén tartalmazó, végső soron tulajdon-átruházással járó pénzügyi lízingszerződést kötnek vagy a gazdasági élet ihlette újabb hitelfajtát vesznek igénybe. A finanszírozási elemet tartalmazó fogyasztói szerződések, mint a fogyasztói kölcsönszerződés vagy a fogyasztói pénzügyi lízing egymás alternatíváiként funkcionálnak a piaci életben, ami a fogyasztók azonos szempontok mellett történő védelemben részesítését teszi szükségessé.

10. Mint arra már utaltunk a lízing kodifikálást illetően nem vagyunk meggyőződve arról, hogy a lízingszerződés egységes - az operatív és a pénzügyi lízingre egyaránt kiterjedő - kodifikálása a megfelelő megoldás. Az egységes szabályozás csak olyan általános, absztrakt szinten és tág keretek között lehetséges, amely nincs tekintettel az egyes lízingtípusok jellegadó ismérveire, az azokból fakadó jogalkalmazásban felmerülő esetleges problémákra. Amennyiben a jogalkotó mégis a lízingszerződés Ptk.-ban történő egységes nevesítése mellett döntene, úgy az alábbi javaslataink megfontolását ajánljuk a jogalkotó figyelmébe annak érdekében, hogy Polgári Törvénykönyvünk a lízingbeadó tulajdonosi érdekei mellett kellő hangsúlyt helyezzen az esetlegesen fogyasztói pozícióba kerülő lízingbevevő helyzetére is:

- A Törvényjavaslat jelenlegi szövegében a lízingszerződésbe vegyülő egyes szerződéstípusok szabályai köszönnek vissza, néhány helyen szinte szó szerinti fordulatban, ami a kódex terjedelmének indokolatlan kiterjesztését és koherens rendszerének gyengülését eredményezi. Éppen ezért a használat, használat átengedése tekintetében (Törvényjavaslat 5:342-343. §) az ismétlések elkerülése végett javasoljuk a bérlet megfelelő szabályaira utaló norma alkalmazását. A Törvényjavaslat 5:342. § (1) valamint (3) bekezdésének és az 5:343. §-ának elhagyása mellett javasoljuk a Törvényjavaslat 5:290-291. §-aira történő visszautalást.
- A Törvényjavaslat a lízingszerződés érvényességi kellékének minősíti a kötelező tartalmi elemekben való megállapodást (Törvényjavaslat 5:341. §), amelynek hiánya a lízingszerződés érvénytelenségét eredményezi. Tekintettel arra, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményeként alkalmazott eredeti állapot helyreállítása pénzügyi lízingnél megghiúsítaná a lízingbevevő azon várakozását, hogy a futamidő lejártával tulajdonjogot szerezzen a lízingtárgyon, így javasoljuk annak előírását, hogy a lízingszerződés kötelező tartalmi elemek hiánya miatti érvénytelenségére csak a lízingbevevő érdekében lehessen

hivatkozni.

- A kárveszélyviselésnek a lízingbevevőre történő telepítését törvényi szinten kellene kimondani, mivel ez egy olyan lényegi ismérve a lízingszerződésnek, ami elhatárolja azt más szerződéstípusoktól. A kárveszélyviselés törvényi szinten történő szabályozása a lízingszerződés kodifikálása esetén azért is különösen indokolt, mivel a polgári jog általános *casus nocet domino* elve a lízingszerződések körében nem érvényesül. A jogbiztonság elve is azt követeli meg, hogy mindenki számára, különösen a fogyasztók számára egyértelmű legyen a lízingszerződések ezen sajátossága, amennyiben a lízingszerződés Ptk.-ban történő kodifikálására sor kerül. A jelenlegi tervezet ugyanis a kárveszélyviselésről való hallgatással azt a látszatot kelti, mintha a kárveszélyviselés lízingbevevőre történő telepítése nem feltétlenül a lízingszerződések velejárója lenne, holott a gyakorlat ettől eltérő képet mutat.

- A Törvényjavaslat értelmében a rendeltetésszerű használatnak harmadik személy részéről történő akadályozása vagy korlátozása időtartamára a lízingbevevő nem köteles, illetőleg csökkentett mértékű lízingdíjat köteles fizetni, ha a lízingszerződés szerint a biztosítási díj fizetése, a dologban beálló kár viselése a lízingbevevőt terheli, és a biztosítási összeg vagy a kártérítés a lízingbeadót illeti meg. (Törvényjavaslat 5:345. § (3) bekezdés) Álláspontunk szerint pontatlan a Törvényjavaslat megfogalmazása, mivel nem gondoljuk, hogy a lízingbeadó eltekintene a lízingdíj-fizetési kötelezettségtől, ha a biztosítási összeg vagy kártérítés megilletné, de azt ténylegesen nem kapná meg. Javasoljuk az utolsó tagmondat oly módon történő megfogalmazását, hogy „és a biztosítási összeget vagy a kártérítést a lízingbeadónak megfizették.”

- A lízing tipikus engedményezési konstrukció törvényi szintre történő emelése során megítélésünk szerint az eredetileg a lízingbeadót a szállítóval szemben megillető elállási jog gyakorlását is lehetővé kellene tenni a

lízingbevevő számára azzal, hogy azt a lízingbevevő kizárólag a lízingbeadó hozzájárulásával gyakorolhatja. Azáltal ugyanis, hogy a Törvényjavaslat a lízingbeadó hibás teljesítése miatti felelősség-kizárását a gyakorlat által meghonosított engedményezési konstrukciót törvényi rangra emelésével kompenzálja a szavatossági igényként érvényesíthető elállási jog kivételével, még nem egyenlíti ki a lízingbevevő felelősség kizárásból eredő hátrányát. Mint arra a bírói gyakorlat is - nagyon helyesen - rámutatott, az engedményezés csak akkor és annyiban érvényes, amennyiben az az érdeksérelem teljes orvoslására alkalmas. Mivel a szavatossági igényként érvényesíthető elállási jog lízingbevevő általi gyakorlása a lízingbeadó legfőbb biztosítékát szüntetné meg, nyilvánvalóan nem indokolt az elállási jog lízingbevevő általi önálló gyakorolhatóságát biztosítani, ugyanakkor megítélésünk szerint annak semmi akadálya nem lenne, ha a lízingbevevő a lízingbeadó hozzájárulásával élhetne e jogával. Megjegyezzük, hogy álláspontunk szerint még ez a megoldás sem alkalmas a felelősség kizárásából eredő érdeksérelem teljes orvoslására. Annak részletesebb kifejtése pedig, hogy a lízingbeadó milyen eljárási protokoll és milyen feltételek mellett adja hozzájárulását, a lízingbeadók szabványszerződéseire hárul.

- Fogyasztóvédelmi szempontból figyelmet érdemel annak a jelenleg is fennálló problémának a törvényi szinten történő feloldása, ami abból adódik, hogy fogyasztói lízingszerződés esetén a lízingbevevő csak a nem fogyasztói szerződésnek minősülő adásvételi szerződésből eredő szavatossági jogokat gyakorolhatja a szállítóval szemben, miközben ő egy fogyasztói lízingszerződést kötött a lízingbeadóval. Tekintettel arra, hogy a hibás teljesítés jogkövetkezményei a fogyasztói szerződésekre kedvezőbb szabályok alkalmazását teszik lehetővé, így az engedményezési konstrukció törvényi szintre emelése és a lízingbeadó felelősségének kizárása jelen formájában hátrányosan érintheti a fogyasztói pozícióban lévő lízingbevevőt, különösen

akkor, ha az adott lízingtárgy tekintetében nincs jogszabályon alapuló vagy szerződésben vállalt jótállás. Éppen ezért törvényi szinten lehetne kimondani, hogy a lízingbevevő az adásvételi szerződésből eredő jogokat a fogyasztói szerződés szabályai szerint érvényesítheti az eladóval szemben, amennyiben a lízingszerződés fogyasztói szerződésnek minősül.

- A lízingbeadó azonnali hatályú felmondási jogát célszerű lenne a lízingszerződésben meghatározott súlyos szerződésszegés eseteire korlátozni, elkerülve ezáltal annak a lehetőségét, hogy a lízingszerződések tág keretek között megfogalmazott felmondási okai határok nélkül teret engedjenek a lízingbeadónak a szerződés azonnali hatályú felmondására.

- Célszerű lenne rögzíteni, hogy a lízingbeadó a lízingdíjak és egyéb, a szerződésből eredő költségek meg nem fizetése miatt csak akkor élhessen az azonnali hatályú felmondási jogával, ha határidő tûzésével és a jogkövetkezményekre történő figyelmeztetéssel „megintette” a lízingbevevőt, aki fizetési kötelezettségének a póthatáridőn belül sem tett eleget. A lízingszerződés fenntartása a lízingbeadó érdeke is, ugyanakkor azonnali hatállyal történő felmondásának nagyon súlyos jogkövetkezményei vannak a lízingbevevőre nézve. A felszólítás és a jogkövetkezményekre történő felhívás biztosítaná annak lehetőségét, hogy a lízingbevevő a póthatáridőn belül történő utólagos teljesítéssel „megmentse” a szerződést, és néhány napos késedelem önmagában ne adjon alapot a lízingbeadó azonnali hatályú felmondására.

11. A fogyasztói pozícióban lévő pénzügyi lízingbevevők hatékonyabb védelmének előmozdítása érdekében a jogalkotó számára megfontolásra ajánlott további javaslataink az alábbiak:

- Javasoljuk, hogy pénzügyi lízingnél is tegyék kötelezővé a kereskedelmi kommunikációk során, különösen a reklámokban a teljes hiteldíj mutató

feltüntetését. Megjegyezzük, hogy a fogyasztói hitel-megállapodásokról szóló új irányelv implementációjának valamennyi pénzügyi lízingre történő kiterjesztése ezt a problémát áthidalná.

- Tekintettel arra, hogy a megfelelően informált és tájékozott fogyasztó van csak tisztában vállalásainak következményeivel, a szerződéskötést megelőző tájékoztatási kötelezettséget illetően - még az ezzel kapcsolatos költségek lízingbevevőkre történő terhelése mellett is - külön jogszabály által meghatározott olyan általános formanyomtatvány bevezetését tartjuk kívánatosnak akár kifejezetten a fogyasztói pénzügyi lízingre, akár a pénzügyi szektorban megjelenő valamennyi finanszírozási fogyasztói szerződésre, amely meghatározná a tájékoztatás részletes tartalmi elemeit. A nyomtatványnak fel kellene tüntetni a lízingbeadó és a szállító vagy pénzügyi szolgáltatást nyújtó és az eladó pontos megjelölését, a szerződéssel kapcsolatosan felmerülő valamennyi költséget, díjat, kamatot, illetve azok változásának lehetőségét és mikéntjét, közérthető formában a jogügylet jellemző ismérveit és jogkövetkezményeit, valamint a fogyasztói panaszok érvényesítésének módját. Amennyiben a jogalkotó a 2008/48/EK irányelv mellékletében szereplő „Általános európai fogyasztói hitel-tájékoztató” alkalmazását - általunk javasoltan - egységesen bevezeti a fogyasztói pénzügyi lízingre, úgy a lízingbeadónak címezzük azon javaslatunkat, hogy a fogyasztói panaszok érvényesítésének módját tüntessék fel szabványszerződéseikben, illetve a közérthető tájékoztatás érdekében a szerződéskötést megelőzően minden esetben adják át a PSZÁF „Fókuszban a lízing” tájékoztató kiadványát.
- Annak ellensúlyozására, hogy a lízingbeadók előtörlesztés esetén ne számíthassanak fel hirdetményeikre hivatkozással irreálisan magas külön díjtételeket, a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet - Szakértői Javaslat által is ajánlott - oly módon történő módosítását tartanánk megfontolónak, mely szerint:

„a fogyasztói szerződésben az ellenkező bizonyításáig tisztességtelennek kell tekinteni különösen azt a szerződési feltételt, amely a fogyasztót túlzott mértékű pénzüsszeg fizetésére kötelezi, ha a fogyasztó nem teljesít vagy nem szerződésszerűen teljesít, vagy a pénztartozást idő előtt teljesíti.”

- Amennyiben az új Ptk. nevesíti az ügynöki szerződés altípusaként a fogyasztói kölcsönszerződés közvetítését, akkor annak szabályait megfelelően ki lehetne terjeszteni a fogyasztói pénzügyi lízing közvetítésre is. Megjegyezzük azonban, hogy a 2008/48/EK irányelv implementációja során a fogyasztói pénzügyi lízing szabályozása ezt a problémakört is orvosolná.

- Álláspontunk szerint a fogyasztó fogalmi meghatározását új Polgári Törvénykönyvünkben célszerű lenne - az európai közösségi irányelvekkel összhangban - kizárólag a természetes személyekre szűkíteni, elkerülve a túlon túl tág és visszaélésre okot adó szabályozást. Amennyiben a jogalkotó a Törvényjavaslat jelenlegi szövegét (Törvényjavaslat 5:33. §) fogadja el, úgy többek között egy mikro vállalkozásról a - nem feltétlenül a kiszolgáltatottságot tükröző - munkavállalói statisztikai adatok és mérlegeredmények döntenék el, hogy adott esetben fogyasztónak tekinthető-e vagy sem. A lízingszerződés mint jellemzően kis- és középvállalkozások finanszírozására szolgáló szerződés megkötése során a lízingbeadóknak további adminisztrációs terhet és költséget jelentene az adott lízingbevevő fogyasztói kritériumainak feltárása, egy-egy nem természetes személyiséggel bíró lízingbevevő fogyasztói pozíciójának tisztázása. Amennyiben pedig a lízingbeadó eltekint a fogyasztói paraméterek vizsgálatától és annak eldöntését, hogy fogyasztóval köt-e szerződést kizárólag attól teszi függővé, hogy a lízingbevevő aláírja-e vagy sem az általa előre megfogalmazott nyilatkozatot arról, hogy nem fogyasztói minőségében köti meg a szerződést, úgy előállhat az a helyzet, hogy a lízingbeadó annak ellenére nem tesz eleget a fogyasztói többletvédelem biztosításának, hogy az egyébként

kötelezettsége lenne.

12. Még a gondos és megfontolt jogalkotói munka eredményeként megfogalmazott jogszabályok sem érnek semmit hatékony jogalkalmazás nélkül. Így mind a bírói jogalkalmazásnak, mind a szerződéskötési gyakorlatnak szerepet kell vállalnia annak elősegítésében. A jogalkalmazás számára címezett javaslatunk az alábbiak:

- A magyar bírói jogalkalmazásnak az Európai Bíróság ítéleteivel összhangban határozottabban kellene fellépni annak érdekében, hogy a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt tisztességtelen kikötések semmisségének jogkövetkezményét érvényre juttassák. Ha a magyar *judikátúra* az előtte folyamatban lévő perekben hivatalból vizsgálná a fogyasztói szerződések egyedileg meg nem tárgyalt tisztességtelen kikötéseinek, általános szerződési feltételeinek semmisségét, akkor ezáltal a lízingbeadókat is arra szorítaná, hogy egyeljék ki általános szerződési feltételeikből a nyilvánvalóan aggályos kikötéseket, vagy azokat megfelelő módon korrigálják. Ennek hiányában - ismerve a magyar fogyasztók passzivitását - önmagában a közérdekű keresetek indítása nem elegendő gyógyír a problémára. Megítélésünk szerint csak a bírói fórum aktívabb, fogyasztók érdekében fellépő szerepvállalása tud odáig hatni, hogy megtisztuljanak a lízingbeadók általános szerződési feltételei, blankettaszerződéseik az aggályos, tisztességtelen gyanús kikötésektől.

- A jogalkalmazásnak figyelmet kellene a jövőben fordítani arra, hogy a lízingbevevő szempontjából súlyos jogkövetkezménnyel járó lízingbeadói azonnali hatályú felmondás érvénytelennek minősüljön abban az esetben, ha arra nem a szerződésben meghatározott súlyos szerződésszegés ad alapot.

- A lízingbeadók számára külön szerződési blanketta és általános szerződési feltételek kidolgozást ajánljuk kifejezetten a fogyasztói pénzügyi lízingszerződésekre. Ezek a szabványszerződések biztosítanák a fogyasztói

pénzügyi lízingszerződések általánostól eltérő kezelését és a fogyasztói jogok érvényesülését.

- Javasoljuk a lízingbeadók számára, hogy részletesebben dolgozzák ki szabványszerződéseikben, hogy milyen feltételek mellett és mennyi időn belül adják hozzájárulásukat a lízingbevevőnek a szavatossági igényként érvényesített tulajdon-átruházási, kivételesen vállalkozási szerződéstől való elálláshoz.
- Annak érdekében, hogy utóbb ne legyen jogvita abban, hogy a lízingbevevő fogyasztói minőségében kötötte-e a szerződést vagy sem, a lízingbeadók figyelmébe ajánljuk, hogy a lízingszerződésben rögzítsék a szerződéskötés célját és a fogyasztói minőség megállapításához szükséges ismérvek fennálltát.
- Mindenképpen megfontolandónak tartanánk a lízingbeadók körében egy olyan belső önszabályozás kidolgozását, amely a maximális futamidő és minimális önrész előírására intené a lízingbeadókat. Ezáltal elkerülhetővé válhatna a lízingtárgyak alulfinanszírozása és ebből adódóan a lízingbevevő lízingszerződés idő előtti megszűnése során előálló fizetési kötelezettsége. Hasonlóan indokolt lenne a biztosítási szerződés megkötésének kötelezővé tétele, melynek következtében megelőzhető a lízingtárgy megsemmisülése, megrongálódása miatti használhatatlanság ellenére fennálló lízingdíj-fizetési kötelezettség.

13. A disszertáció a magyar szerződések jogában viszonylag kevesek által kimunkált pénzügyi lízing jogintézményének elemzésére vállalkozik a magyar jogirodalomban eddig nem alkalmazott aspektusból: fogyasztóvédelmi szemszögből. A téma feldolgozottságának csekély volta okán, valamint a téma eredeti megközelítéséből adódóan az értekezés hiánypótló alkotásnak számít a magyar szerződési jogirodalomban.

A fogyasztói pénzügyi lízing kérdésköre különösen aktuális a napjainkban jelentkező magyar gazdaságot is sújtó válság, valamint a lízingszerződés új Ptk.-ban történő kodifikációja kapcsán. Az értekezés legfőbb hasznosíthatósági lehetősége éppen ezért az új Ptk. kodifikációjának, illetve a fogyasztói hitel-megállapodásokról szóló 2008/48/EK irányelv implementációjának folyamatában rejlik. A dolgozat kritikai és összehasonlító módszere lehetővé teszi, hogy a disszertációban megfogalmazott javaslatok és megállapítások felhasználhatóak legyenek a magyar jogalkotásban, és egyben további kutatások alapját képezzék.

A kutatás eredményeit a magyar jogalkotás mellett minden bizonnyal kamatoztatni tudják a bírói jogalkalmazás képviselői is, tekintettel arra, hogy az értekezés különös hangsúlyt fektet a pénzügyi lízing bírói és szerződéskötési gyakorlatának feldolgozására, és egyes javaslatait kifejezetten a *judikaturának* címezve fogalmazza meg.

Remélni tudjuk csak, hogy az értekezésben tett javaslatok és megállapítások a lízingbeadókhoz is eljutnak, és a fogyasztói jogok fokozottabb figyelembevételére, és javaslataink akceptálására intik őket.

A kutatás eredményei a fogyasztóvédelmi érdekképviseleti szervezetek által is hasznosíthatóak, hiszen a fogyasztói pénzügyi lízinggel kapcsolatos eddigieknél aktívabb fellépésre ösztönözheti őket, akár közérdekű keresetek megindításának formájában is.

Az értekezés segítséget nyújthat az egyetemi oktatásban, különösen fogyasztóvédelmi, illetve atipikus szerződések tárgykörében tartott stúdiumok keretében, valamint az ezzel kapcsolatos egyetemi tankönyvek és jegyzetek

megírása során.

IV. AZ ÉRTEKEZÉS TÉMAKÖRÉVEL ÖSSZEFÜGGŐ PUBLIKÁCIÓK JEGYZÉKE

1. A pénzügyi lízing a küszöbön álló Ptk. kodifikáció tükrében
Studia Iurisprudentiae Doctorandorum Miskolciensium, Tomus 2/2., Bíbor Kiadó, Miskolc, 2002., 433-453. o.
2. Az operatív lízing történeti kialakulása és jogi szabályozásának fejlődése
Doktoranduszok Fóruma, Miskolc, 2002. november hó 6., Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Szekciókiadványa, Miskolc, 2003., 263-268. o.
3. Szükség van-e a lízing polgári jogi szabályozására?
Collega, 2003/1., 35-36. o.
4. A lízingszerződés megkötése
Doktoranduszok Fóruma, 2003. november hó 6., Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Szekciókiadványa, Miskolc, 2003, 415-420. o.
5. A szerződésszegés kérdésköre a lízingszerződésnél
Studia Iurisprudentiae Doctorandorum Miskolciensium, Tomus 4/2., Bíbor Kiadó, Miskolc, 2004., 285-307.o.
6. A lízingszerződés megszûnése, megszüntetése
Collega, 2005/2., 142-145. o.
7. Kölcsön vagy lízing a gépjármû finanszírozás során?
Doktoranduszok Fóruma, 2004. november hó 4., Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Szekciókiadványa, Miskolc, 2005., 341-347. o.
8. A lízingszerződés sorsa az új német fizetésképtelenségi eljárásban
Studia Iurisprudentiae Doctorandorum Miskolciensium, Tomus 6/2., Bíbor Kiadó, Miskolc, 2005., 333-352. o.

9. A pénzügyi ingatlan lízingszerződés jogi jellemzői

Collega, 2006/2-3., 172-174. o.

10. Ingatlanlízing

Studia Iurisprudentiae Doctorandorum Miskolciensium, Tomus 7/2., Bíbor Kiadó, Miskolc, 2006., 329-344. o.

11. A nemzetközi pénzügyi lízing

Collega, 2007/2-3., 180-183. o.

12. A fogyasztó helyzete a lízingszerződésnél

In: Szikora Veronika (szerk.): A fogyasztóvédelem új irányai az elméletben és a gyakorlatban, Center Print Nyomda, Debrecen, 2007. május 17-18.

Konferenciakötet, 205-215. o.

13. A lízingszerződés az új Ptk-ban

Gazdaság és Jog, 2008/7-8., 9-16. o.

14. A fogyasztói pénzügyi lízing a német jogban

Megjelenés alatt a 2008. májusában Debrecenben megrendezésre kerülő fiatal magánjogot oktatók konferenciájáról készülő kötetben.

15. A lízing történeti fejlődése

Debreceni Jogi Műhely, 2009/2. szám

http://www.law.klte.hu/jogimuhely/01_hun_index.htm

16. A pénzügyi lízingszerződés a bírói gyakorlatban

Megjelenik a Jogtudományi Közlöny 2009. májusi számában.